

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/26-7756/2

Podgorica, 06.03.2026.godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, ul. Vuka Karadžića 3, Podgorica
gospodinu, Bojanu Božoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku

Veza: Vaš akt br. 01-041/26-7756/1 od 04.03.2026. godine

Poštovani gospodine Božoviću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni materijal, utvrđeno je da se predložene izmjene i dopune odnose na usklađivanje sa standardima EU i međunarodnim pravom - naročito sa Direktivom 2016/800 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. maja 2016. godine o procesnim garancijama za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima i opštim komentarom broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta, a sve u cilju jačanja procesnih garancija za maloljetnike. Nadalje, kako se navodi jedan od ciljeva predmetnog Predloga odnosi se na definisanje prava i obaveza tokom postupka, implementaciju normativnih odredbi koje omogućuju praktičnu primjenu principa najboljeg interesa, dostojanstva i integriteta djeteta u svim fazama krivičnog postupka.

U tekstu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku i Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u djelu procjene fiskalnog uticaja, navedeno je da za implementaciju predmetnog Predloga nijesu potrebna dodatna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore. Takođe, navedeno je da sprovođenjem Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijska obaveza.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, uz napomenu da se eventualno potrebna sredstva za implementaciju istog usklade sa sredstvima koja su opredijeljena Ministarstvu pravde godišnjim zakonima o budžetu.

S poštovanjem,

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSTUPANJU PREMA MALOLJETNICIMA U
KRIVIČNOM POSTUPKU***

Član 1

U Zakonu o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 64/2011 i 1/2018), član 1 mijenja se i glasi:

"Ovim zakonom uređuje se postupanje prema maloljetniku kao učiniocu krivičnog djela, djetetu kao žrtvi, oštećenom, svjedoku ili drugom učesniku u postupku, koje se zasniva na poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda uz uvažavanje najboljih interesa djece, vodeći računa o njihovoj zrelosti, stepenu razvoja, sposobnostima i ličnim svojstvima, kao i težini krivičnog djela, odnosno stepenu pretrpljene posljedice, a u cilju njihove rehabilitacije i socijalne reintegracije."

Član 2

Poslije člana 1 dodaje se novi član koji glasi:

„Dijete

Član 1a

Dijete je lice koje nije navršilo 18 godina života."

Član 3

U nazivu člana 2 riječ „djeci“ zamjenjuje se riječima: „djetetu koje nije navršilo 14 godina života“.

U stavu 1 riječ „(dijete)“ briše se.

Član 4

U članu 3 st. 1, 2 i 3 riječ „lice“ zamjenjuje se riječju „dijete“.

Član 5

U članu 4 stav 1 riječi: „maloljetnim učiniocima krivičnih djela“ zamjenjuju se riječima: „maloljetniku kao učiniocu krivičnog djela“.

U tač. 4 i 5 riječi: „maloljetnog lica“ zamjenjuju se riječju „djeteta“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Postupanje prema djetetu kao žrtvi, oštećenom, svjedoku ili drugom učesniku u postupku zasniva se na načelima iz stava 1 ovog člana, kao i pravu na pristup nadležnim organima i informacijama, zaštiti od zastrašivanja i pravu na posebne mjere zaštite djeteta kao žrtve, oštećenog ili svjedoka, u skladu sa ovim zakonom.“

Član 6

U članu 5, članu 43 stav 2, članu 64 stav 1, čl. 90 i 92, članu 94, nazivu člana 96, članu 96, članu 110 stav 4, članu 129 stav 4 i članu 133 stav 4 riječi: „maloljetno lice“ u različitom padežu zamjenjuje se riječju „dijete“ u odgovarajućem padežu.

Član 7

U članu 9 stav 1 riječ „mogu“ zamjenjuje se riječju „će“.

Član 8

U članu 9 stav 1, članu 10 stav 1, članu 11 stav 1, članu 15, članu 92 i članu 102 st. 1 i 2 riječ „maloljetnom“ u različitom padežu zamjenjuje se riječima: „maloljetniku kao“ u odgovarajućem padežu.

Član 9

U članu 10 stav 2 riječi: „zaštite prava maloljetnih lica“ zamjenjuju se riječima: „prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku“.

Član 10

U članu 13 stav 4 poslije riječi „pedagogom,“ dodaju se riječi: „defektologom - specijalnim pedagogom,“.

Član 11

U članu 13 stav 4, članu 68 stav 1, članu 106 st 1, 2, 3, 6 i 7 i članu 107 riječ „posrednik“ u različitom padežu zamjenjuje se riječiju „medijator“, u odgovarajućem padežu.

Član 12

U članu 13 stav 5, članu 20 stav 4, članu 22 stav 5 riječi: „člana 46 stav 2“ zamjenjuju se riječima „člana 46a“.

Član 13

U članu 36 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Prije donošenje odluke o uslovnom otpustu iz stava 1 ovog člana sud će zatražiti mišljenje organa starateljstva.“

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 14

U članu 40 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Punoljetnom licu koje u vrijeme suđenja nije navršilo 23 godine života može se suditi za krivično djelo koje je učinilo kao mlađi maloljetnik, samo ako je za krivično djelo kao najmanja kazna propisana kazna zatvora od deset godina.“

U stavu 3 riječ „krivičnog“ zamjenjuje se riječju „krivičnog“.

U stavu 4 riječi: „stava 3“ zamjenjuje se riječima: „stava 4“, riječ „sankcija“ riječju „sankcija“, a riječi: „stava 3“ riječima: „stava 4“.

U stavu 5 riječi: „st. 2 i 3“ zamjenjuju se riječima: „st. 2, 3 i 4“.

Dosadašnji st. 3, 4 i 5 postaju st. 4, 5 i 6.

Član 15

Član 46 mijenja se i glasi:

„Specijalizacija u postupku prema maloljetnicima

Član 46

(1) Državni tužilac za maloljetnike, policajac za maloljetnike, sudija za maloljetnike, i sudije vijeća za maloljetnike, advokati i zaposleni u upravi za izvršenje krivičnih sankcija koji su u kontaktu sa maloljetnicima moraju biti lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku.

(2) U cilju sticanja posebnih znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku, sprovode se kontinuirane obuke lica iz stava 1 ovog člana.

(3) Obuke iz stava 2 ovog člana sprovodi Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu.

(4) O završenoj obuci iz stava 2 ovog člana Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu izdaje sertifikat, na propisanom obrascu.

(5) Program i način sprovođenja obuke iz stava 2 ovog člana, kao i obrazac sertifikata o završenoj obuci iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

Član 16

Poslije člana 46 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Stručna služba

Član 46a

- (1) Radi pružanja pomoći sudovima i državnim tužilaštvima u postupanju prema maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela u višim sudovima i Vrhovnom državnom tužilaštvu obrazuju se stručne službe (u daljem tekstu: stručna služba). Stručne službe u višim sudovima pružaju pomoć sudovima sa područja mjesne nadležnosti tih sudova.
- (2) Poslove u stručnoj službi obavljaju stručna lica različitih specijalističkih profesija (socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, defektolozi - specijalni pedagozi i sl.), koja mogu dati stručna mišljenja, obavještenja i drugu pomoć u postupanju prema maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela, u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Stručna služba u vršenju svojih poslova saraduje sa nadležnim institucijama socijalne i dječje zaštite, kao i vaspitnoobrazovnim ustanovama koje su dužne da, na njen zahtjev, dostavljaju izvještaje i mišljenja.

Pravo maloljetnika na pratnju zakonskog zastupnika tokom postupka

Član 46b

- (1) Nadležni organi su dužni da omoguće maloljetniku pravo na pratnju zakonskog zastupnika tokom saslušanja.
- (2) Maloljetnik ima pravo na pratnju drugog punoljetnog lica koje sam odredi i koje je kao takvo prihvatio nadležni organ ako se, tokom saslušanja, na osnovu objektivnih okolnosti, utvrdi da:
  - 1) prisustvo zakonskog zastupnika nije u najboljem interesu maloljetnika,
  - 2) nije moguće stupiti u kontakt ni sa jednim zakonskim zastupnikom ili njegov identitet nije poznat, ili
  - 3) prisustvo zakonskog zastupnika može znatno ugroziti krivični postupak.
- (3) Ako, u slučaju iz stava 2 ovog člana, maloljetnik nije odredio drugo punoljetno lice ili ako je odredio punoljetno lice koje nije prihvatio nadležni organ, taj organ će, uzimajući u obzir najbolji interes maloljetnika, odrediti drugo punoljetno lice za pratnju maloljetnika. To lice može biti i predstavnik organa starateljstva ili druge institucije nadležne za zaštitu i dobrobit maloljetnika.
- (4) Ako okolnosti iz stava 2 ovog člana prestanu da postoje, maloljetnik ima pravo na pratnju zakonskog zastupnika tokom eventualnog nastavka saslušanja.
- (5) Nadležni organ dužan je da omogući maloljetniku pravo na pratnju zakonskog zastupnika ili drugog punoljetnog lica iz stava 2, odnosno stava 3 ovog člana i tokom drugih faza postupka, u kojima je maloljetnik prisutan, ako smatra da:
  - 1) je u najboljem interesu maloljetnika da bude u pratnji zakonskog zastupnika ili drugog punoljetnog lica, i
  - 2) prisustvo zakonskog zastupnika ili drugog punoljetnog lica neće znatno ugroziti krivični postupak.“

Član 17

U nazivu člana 47 poslije riječi „djeteta“ dodaju se riječi: „koje nije navršilo 14 godina“. U stavu 1 riječ „lice“ zamjenjuje se riječju „dijete“.

Član 18

Član 49 mijenja se i glasi:

- „(1) Pri preduzimanju radnji kojima prisustvuje maloljetnik, a naročito prilikom njegovog saslušanja, učesnici u postupku su dužni da postupaju u skladu sa posebnim pravilima koja se odnose na pojedinačnu procjenu maloljetnika, kako vođenje postupka i radnje koje se u postupku preduzimaju ne bi štetno uticali na razvoj maloljetnika.
- (2) Pravo na pojedinačnu procjenu maloljetnika podrazumijeva procjenu njegove ličnosti, zrelosti, stepena razvoja, sposobnosti i ličnih svojstva, socijalnih i porodičnih okolnosti i svake eventualne ranjivosti.

(3) Pojedinačnu procjenu maloljetnika iz stava 2 ovog člana sprovodi Stručna služba.“

Član 19

Poslije člana 49 dodaje se novi član koji glasi:

„Individualna procjena maloljetnika

Član 49a

- (1) Individualna procjena maloljetnika sprovodi se u najranijoj fazi krivičnog postupka.
- (2) Pravo na individualnu procjenu maloljetnika podrazumijeva procjenu njegove ličnosti, stepena zrelosti, stepena razvoja, sposobnosti i ličnih karakteristika, kao i socijalnih i porodičnih prilika i eventualne ranjivosti.
- (3) Individualnu procjenu maloljetnika iz stava 2 ovog člana sprovodi Stručna služba iz člana 46a ovog zakona, uz učešće maloljetnika, a kada je to prikladno, uz uključivanje zakonskog zastupnika ili drugog odgovarajućeg odraslog lica ili specijalizovanog stručnjaka.
- (4) U slučaju značajne promjene okolnosti na kojima se zasniva individualna procjene, nadležni organ obezbjeđuje ažuriranje individualne procjene tokom krivičnog postupka.
- (5) Izuzetno od stava 1 ovog člana individualna procjena maloljetnika se ne mora sprovoditi ako su okolnosti slučaja takve da je izuzimanje opravdano, pod uslovom da je to u najboljem interesu djeteta.“

Član 20

Član 50 mijenja se i glasi:

- „(1) Maloljetnik mora, bez odlaganja, od prvog kontakta sa nadležnim organom, kao i tokom čitavog postupka imati pravnu pomoć branioca. Branilac maloljetnika može biti samo advokat. Izuzetno, može se privremeno odstupiti od ovog pravila samo u fazi koja prethodi sudskom postupku i u mjeri kojoj je to opravdano i obzirom na posebne okolnosti predmeta, ako postoji hitna potreba za sprječavanjem ozbiljnih štetnih posljedica po život, slobodu ili tjelesni integritet osobe.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana, donosi državni tužilac po obavještenju policije.
- (3) Branilac maloljetnika može biti samo advokat.
- (4) Ako sam maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik ne uzmu branioca, branioca će po službenoj dužnosti postaviti sud, odnosno državni tužilac, bez odlaganja, po pravilu, iz reda advokata sa posebnim znanjima iz oblasti prava djeteta, i o pravilima postupanja sa maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku, po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).
- (5) Branilac postavljen po službenoj dužnosti u skladu sa stavom 3 ovog člana ostaje do završetka postupka, odnosno dok maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik sami ne izaberu branioca.“

Član 21

Poslije člana 50 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Pomoć branioca

Član 50a

- (1) Maloljetnik ima pravo na povjerljivu i neposrednu komunikaciju sa braniocem prije prvog saslušanja od strane policije ili drugog organa.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo na povjerljivu komunikaciju sa braniocem prije prvog saslušanja može se uskratiti maloljetniku koji nije lišen slobode, ako se utvrdi da pomoć branioca nije neophodna, uzimajući u obzir težinu krivičnog djela, složenost predmeta i mjere koje bi se mogle preduzeti u odnosu na to krivično djelo, pri čemu se mora voditi računa o najboljem interesu djeteta.
- (3) Maloljetnik ima pravo na učešće branioca tokom saslušanja iz stava 1 ovog člana, koje će se konstatovati u zapisniku o saslušanju.
- (4) Maloljetnik lišen slobode ima pravo na povjerljivu komunikaciju sa braniocem, koja podrazumijeva sastanke, dopisivanje, telefonske razgovore i druge oblike komunikacije.

(5) Ako branilac nije prisutan, nadležni organ odlaže saslušanje maloljetnika za potrebno vrijeme, kako bi se omogućio dolazak branioca.

Zdravstveni pregled

Član 50b

(1) Maloljetnik lišen slobode ima pravo na zdravstveni pregled bez nepotrebnog odlaganja, a posebno u svrhu procjene njegovog opšteg psihičkog i fizičkog stanja.

(2) Zdravstveni pregled se obavlja na zahtjev nadležnih organa, naročito u slučajevima kada specifične zdravstvene indikacije opravdavaju takav pregled, ili na zahtjev maloljetnika, njegovog zakonskog zastupnika, drugog punoljetnog lica iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona ili branioca.

(3) Zdravstveni pregled ne smije da bude invazivan i treba da ga obavlja doktor medicine ili drugo kvalifikovano lice ili po izboru maloljetnika odnosno njegovog zakonskog zastupnika.

(4) Rezultati zdravstvenog pregleda evidentiraju se u pisanoj formi i uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja sposobnosti maloljetnika da bude podvrgnut saslušanju.“

Član 22

U članu 52 riječ „maloljetno“ zamjenjuje se riječju „maloljetnik“, a poslije riječi „punoljetno“ dodaje se riječ „lice“ .

Član 23

U članu 53 stav 3 poslije riječi „maloljetnike,“ dodaju se riječi: „bez odlaganja,“.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„(5) Kad se u jedinstvenom postupku za maloljetnike i punoljetna lica kao učiniocima krivičnih djela odlučuje o pitanjima koja se odnose na maloljetnika, uvijek će se primjenjivati odredbe čl. 48 do 50b, čl. 54 do 57, čl. 59, 61, 63, 64, 68, 83, 91 i 93 ovog zakona, a ostale odredbe ovog zakona ako njihova primjena nije u suprotnosti sa vođenjem jedinstvenog postupka.“

Član 24

U članu 62 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Sudija za maloljetnike može, izuzetno, na obrazloženi predlog državnog tužioca za maloljetnike, nakon saslušanja maloljetnika, odrediti maloljetniku pritvor, kad za to postoje razlozi za određivanje pritvora propisani Zakonikom o krivičnom postupku, ako se svrha, radi čijeg je ostvarenja pritvor određen, ne može postići mjerama iz člana 60 i člana 61 st. 1 i 2 ovog zakona. Prilikom određivanja pritvora maloljetniku posebno će se cijeliti lične i porodične prilike maloljetnika, okolnosti pod kojima je izvršeno krivično djelo, način izvršenja i posljedice. U rješenju o određivanju pritvora razloge za određivanje pritvora sudija za maloljetnike dužan je da posebno obrazloži.“

Član 25

U članu 63 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Maloljetniku u pritvoru će se, prema potrebama maloljetnika i njegovim mogućnostima, obezbijediti:

- mjere usmjerene na osiguranje i očuvanje njegovog psihičkog i fizičkog razvoja;
- pristup obrazovnim programima;
- redovno ostvarivanje prava na porodični život;
- pristup programima koji podstiču njegov razvoj i reintegraciju u društvo;
- ostvarivanje prava na slobodu vjeroispovijesti;
- psiho-socijalna podrška.“

Poslije stava 2 dodaju se četiri nova stava koja glase:

„(3) Mjere iz stava 2 ovog člana moraju biti srazmjerne i odgovarati trajanju lišenja slobode.“

(4) Mjere iz stava 2 tač. 1 i 5 ovog člana primjenjuju se i u drugim situacijama lišenja slobode, i moraju biti srazmjerne i odgovarati tom lišenju slobode.

(5) Mjere iz stava 2 tač. 2, 3 i 4 ovog člana primjenjuju se samo u situacijama lišenja slobode osim pritvora, i samo u mjeri u kojoj su srazmjerne i odgovarajuće prirodi i trajanju tih situacija.

(6) Maloljetnik koji u pritvoru navrší 18 godina može ostati u pritvoru odvojeno od punoljetnih lica, ako je to, uzimajući u obzir sve okolnosti, opravdano i u skladu sa najboljim interesom maloljetnika koji su sa njim u pritvoru."

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 7 i 8.

Član 26

U članu 64 poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, maloljetnik lišen slobode od strane policije zadržava se odvojeno od punoljetnih lica, osim ako to nije u njegovom najboljem interesu ili u posebnim okolnostima to nije moguće, pod uslovom da je maloljetnik, ukoliko se zadržava zajedno sa punoljetnim licima, smješten na način koji je u skladu sa njegovim najboljim interesom.

(6) Nadležni organi će obezbijediti da maloljetnik lišen slobode ima mogućnost sastanka sa zakonskim zastupnikom bez odlaganja, osim ako bi time bila ugrožena svrha istrage.“

Član 27

Poslije člana 64 dodaju se novi član koji glasi:

„Obavještenje o pravima

Član 64a

(1) Maloljetnik u odnosu na kojeg se primjenjuju odredbe ovog zakona ima pravo da, bez odlaganja, bude obaviješten o pravu na pravnu pomoć, koje obuhvata:

- 1) pravo na obaveznu pomoć branioca;
- 2) pravo da bude informisan o svim aspektima vođenja postupka bez odlaganja;
- 3) pravo na sastanak i povjerljivu komunikaciju sa braniocem,
- 4) pravo na prisustvo branioca prilikom saslušanja,
- 5) pravo da njegov zakonski zastupnik ili organa starateljstva i povjerljivog lica bude obaviješten o lišenju slobode i svim pravima o kojima je i maloljetnik obaviješten,
- 6) pravo na pratnju zakonskog zastupnika u svim fazama postupka,
- 7) pravo na privatnost.

(2) Maloljetnika lišenog slobode policija ili sudija za maloljetnike će u najranijoj mogućoj fazi postupka obavijestiti o:

- 1) pravu na pojedinačnu procjenu iz člana 49a ovog zakona;
- 2) pravu na zdravstveni pregled, pravo da pregled obavi ljekar po izboru uključujući pravo na ljekarsku pomoć;
- 3) pravo na periodično preispitivanje pritvora;
- 4) pravu na pratnju zakonskog zastupnika tokom saslušanja pred sudom;
- 5) pravu na lično prisustvo suđenju;
- 6) pravu na pravne lijekove;
- 7) pravu na poseban tretman maloljetnika u postupku od momenta lišenja slobode;
- 8) pravo na informisanje maloljetnika o alternativnim mjerama i posebnim obavezama.

(3) Obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana daju se usmeno, pisano ili na oba načina, na jeziku maloljetnika ili jeziku koji razumije, uz konstataciju o davanju tih obavještenja u zapisniku.

(4) Maloljetniku lišenom slobode će se, osim obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana, bez odlaganja, dati i pisano obavještenje o pravima u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku.

(5) Obavještenje iz stava 4 ovog člana, osim sadržaja propisanog Zakonikom o krivičnom postupku sadržaće i obavještenje o pravima iz st. 1 i 2 ovog člana.

(6) Obavještenja iz st. 1, 2 i 4 ovog člana daće se i zakonskom zastupniku maloljetnika.

(7) Obavještenja iz st. 1, 2 i 4 ovog člana daće se i drugom punoljetnom licu iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona, kada bi davanje tih informacija zakonskom zastupniku:

- bilo protivno najboljem interesu maloljetnika;
- nije moguće zbog toga što zakonski zastupnik nije dostupan ili je njegov identitet nepoznat, a prethodno su preduzete odgovarajuće radnje u cilju njegovog pronalaženja odnosno utvrđivanja njegovog identiteta;
- znatno ugrozilo krivični postupak.

(8) Po prestanku okolnosti iz stava 7 ovog člana obavještenja koja su značajna za krivični postupak daće se, bez odlaganja, zakonskom zastupniku.“

Član 28

U članu 74 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Državni tužilac za maloljetnike može narediti da se maloljetnik, kad je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti, udalji prilikom izvođenja pojedinih radnji kada je to neophodno za osiguranje pravilnog vođenja krivičnog postupka, uz poštovanje prava na odbranu. Državni tužilac za maloljetnike će maloljetnika ukratko upoznati sa tokom postupka kojem nije prisustvovao, vodeći pri tome računa o zaštiti ličnosti maloljetnika, kao i njegovog zakonskog zastupnika ili drugo punoljetno lice iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona, što će se unijeti u zapisnik.“

U stavu 4 poslije riječi „maloljetnika,“ dodaju se riječi: „odnosno drugom punoljetnom licu iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona“.

U stavu 5 poslije riječi „pedagoga,“ dodaju se riječi: „defektologa - specijalnog pedagoga“.

Član 29

U članu 81 stav 2 poslije riječi „ovog člana.“ dodaju se riječi: „samo u slučajevima propisanim ovim zakonom.“

Član 30

U članu 83 stav 3 poslije riječi „zakonski zastupnik,“ dodaju se riječi: „ili drugo punoljetno lice iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona,“.

Član 31

U članu 86 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Sud ne može obavezati maloljetnika na plaćanje troškove koji se odnose na pojedinačnu procjenu maloljetnika, zdravstveni pregled, kao i audiovizuelna snimanja.“

Član 32

U članu 87 stav 3 poslije riječi „maloljetnik“ dodaje se tačka, a riječi: „samo ako predsjednik vijeća ili vijeće nađe da bi njegovo prisustvo bilo od koristi za odlučivanje.“ brišu se.

Član 33

U nazivu glave IV riječi: „maloljetnih lica“ zamjenjuju se riječju „djece“.

Član 34

Član 91 mijenja se i glasi:

„Zaštita privatnosti i identiteta maloljetnika

Član 91

(1) Učesnici u postupku, organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, posebne službe, službe koje pružaju podršku žrtvama u skladu sa zakonom, kao i

mediji, dužni su da se staraju o zaštiti privatnosti maloljetnog lica, uključujući zaštitu identiteta i podataka koji mogu otkriti identitet djeteta.

(2) Bilo koja informacija koja bi mogla ukazati na identitet maloljetnog lica djeteta koje je oštećeno krivičnim djelom ili je svjedok u postupku ne može biti objavljena bez izričite dozvole sudije, odnosno državnog tužioca koji postupuje u predmetu.“

Član 35

Član 93 mijenja se i glasi:

„Saslušanje djeteta

Član 93

(1) Saslušanje djeteta, po pravilu, obavlja državni tužilac i sudija istog pola kao dijete, u posebnoj prostoriji opremljenoj tehničkim uređajima za audiovizuelno snimanje. Izuzetno, dijete se može ponovo saslušati, ako za to postoje opravdani razlozi.

(2) Saslušanje iz stava 1 ovog člana sprovodi se u prisustvu zakonskog zastupnika djeteta ili drugog punoljetnog lica iz člana 46b stav 2, odnosno stav 3 ovog zakona i, po pravilu, uz pomoć stručnih lica iz stručne službe, ako to nije protivno interesima postupka ili djeteta.

(3) Saslušanju iz stava 1 ovog člana, po zahtjevu djeteta, može prisustvovati i lice od povjerenja koje dijete odredi, ako to nije protivno interesima postupka ili djeteta.

(4) Saslušanje djeteta koje nije navršilo 14 godina života kao oštećenog ili svjedoka obavezno se sprovodi uz pomoć stručnog lica iz stručne službe i bez prisustva tužioca, sudije i stranaka.

(5) Stručna služba dužna je da, prije saslušanja, izvrši pripremu djeteta iz stava 4 ovog člana za saslušanje, prikupi podatke o njegovim ličnim i porodičnim prilikama i da stručno mišljenje o njegovoj spremnosti i sposobnosti da bude saslušan, kao i načinu i stepenu učešća u saslušanju.

(6) Stranke i branilac okrivljenog postavljaju pitanja djetetu preko sudije, odnosno državnog tužioca.

(7) Ako se saslušanje djeteta vrši uz pomoć uređaja za audiovizuelno snimanje, snimak će se zapečatiti i priključiti zapisniku.

(8) Ako za to postoje opravdani razlozi, dijete kao svjedok, odnosno oštećeni može se saslušati i u svom stanu ili drugoj prostoriji, odnosno zavodu ili ustanovi u kojoj boravi, bez obzira na njihovu tehničku opremljenost.“

Član 36

U članu 94 stav 1 riječ „(dijete)“ briše se.

Član 37

Član 95 mijenja se i glasi:

„Punomoćnik djeteta kao oštećenog

Član 95

(1) Državni tužilac ili sudija, odnosno predsjednik vijeća, na predlog organa starateljstva ili po službenoj dužnosti, će djetetu, kad ocijeni da je to u interesu zaštite njegove ličnosti, u skladu sa zahtjevima pravičnosti, postaviti punomoćnika iz reda advokata koji su, po pravilu, stekli posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnicima kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku.

(2) Državni tužilac ili sudija, odnosno predsjednik vijeća iz stava 1 ovog člana po službenoj dužnosti će postaviti punomoćnika djetetu kao oštećenom krivičnim djelom protiv polne slobode, krivičnim djelom nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, krivičnim djelom trgovine ljudima, krivičnim djelom mučenja i krivičnim djelom zlostavljanja.

(3) Troškovi zastupanja iz st. 1 i 2 ovog člana padaju na teret budžetskih sredstava tužilaštva, odnosno suda.“

Član 38

Član 97 mijenja se i glasi:

„Pozivanje i odbijanje svjedočenja

Član 97

- (1) Poziv djetetu kao svjedoku upućuje se preko njegovog zakonskog zastupnika.
- (2) Uz poziv iz stava 1 ovog člana dostavlja se i pisano obavještenje o pravima koja djetetu pripadaju u krivičnom postupku.
- (3) Obavještenje iz stava 2 ovog člana mora biti napisano na jeziku maloljetnika ili jeziku koji razumije.
- (4) Na dijete koje nije navršilo 14 godina života ne primjenjuju se odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima je uređeno kažnjavanje zbog odbijanja svjedočenja.“

Član 39

Član 105 mijenja se i glasi:

„Poravnanje sa oštećenim

Član 105

- (1) Kad nađe da ima uslova za primjenu vaspitnog naloga poravnanje sa oštećenim kako bi se izvinjenjem, radom, naknadom štete ili na drugi način otklonile štetne posljedice krivičnog djela, državni tužilac za maloljetnike će rješenjem uputiti maloljetnika i oštećenog na postupak medijacije, koji se sprovodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, postupak medijacije vodi medijator koji je završio obuku za medijaciju između maloljetnika i oštećenog koju sprovodi Centar za alternativno rješavanje sporova.
- (3) Maloljetnik i oštećeni sporazumno određuju medijatora, a ako se ne mogu sporazumjeti medijatora će odrediti državni tužilac za maloljetnike iz registra medijatora u krivičnim stvarima.
- (4) Program i način sprovođenja obuke iz stava 2 ovog člana, kao i obrazac uvjerenja o završenoj obuci propisuje Ministarstvo.“

Član 40

U nazivu člana 106, članu 106 st. 1 i 2 i članu 107 riječ „posredovanja“ u različitom padežu zamjenjuje se riječju „medijacije“ u odgovarajućem padežu.
Dosadašnji st. 3, 4, 5, 6 i 7 postaju st. 4, 5, 6, 7 i 8.

Član 41

U članu 106 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:
„(3) Podaci dobijeni u postupku medijacije povjerljive su prirode i ne smiju se koristiti u slučaju eventualnog pokretanja sudskog postupka prema maloljetniku.“
U stavu 7 riječi: „stava 4“ zamjenjuju se riječima: „stava 5“.

Član 42

U članu 133 poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:
„(6) Stručna služba koja prati izvršenje posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona maloljetnika će osigurati od povreda tokom trajanja izvršenja te posebne obaveze.“

Član 43

U članu 134 stav 5 riječi: „Organ koji“ zamjenjuju se riječima: „Stručna služba koja“.

Član 44

U članu 148 stav 4 briše se slovo „i“ nakon njega dodaje se zarez, a poslije riječi: „organ starateljstva,“ dodaju se riječi: „i stručnu službu,“.

Član 45

U članu 151 stav 10 i članu 171 stav 1 tač. 7, 8 i 12 riječi: „bračni drug, vanbračni drug“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „bračni, odnosno vanbračni supružnik“ u odgovarajućem padežu.

Član 46

U članu 162 stav 2, članu 173 i članu 176 stav 4 riječi: „rukovodiocu odjeljenja za maloljetnike“ u različitom padežu zamjenjuje se riječima: „starješini organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija“ u odgovarajućem padežu.

Član 47

U članu 162 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, direktor škole iz stava 2 ovog člana dužan je da maloljetniku omogući periodičnu konsultativnu nastavu radi savladavanja gradiva i pripreme za vanredno polaganje razrednog ispita.“

Član 48

U članu 163 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„3) Radno vrijeme maloljetnika koji ne pohađa nastavu određuje se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju radni odnosi, koje se odnose na rad zaposlenih mlađih od 18 godina života.“

Član 49

U članu 164 riječi: „rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može davati maloljetniku sljedeće nagrade.“ zamjenjuju se riječima: „starješina organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija na predlog vaspitača, može dodijeliti maloljetniku sljedeće nagrade.“

Član 50

U članu 174 stav 3 riječi: „stav 2“ zamjenjuju se riječima: „stav 3“.

Član 51

U članu 181 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Organ starateljstva dužan je da maloljetniku, poslije izvršenja krivične sankcije iz stava 1 ovog člana, pruži potrebnu pomoć i odgovarajuću podršku radi unapređenja životnih i socijalnih vještina, kao i pomoć i podršku prilikom školovanja i zapošljavanja, i to najmanje šest mjeseci od izvršenja te sankcije.“

Član 52

Član 182 mijenja se i glasi:

„Briga o maloljetnicima bez roditeljskog staranja

Član 182

(1) Organ starateljstva dužan je da poslije otpuštanja maloljetnika sa izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora posebno brine o maloljetniku bez roditeljskog staranja, kao i o maloljetniku čije su porodične i materijalne prilike nesređene, i to najmanje jednu godinu od otpuštanja.

(2) Briga iz stava 1 ovog člana podrazumijeva naročito pomoć u obezbjeđivanju smještaja, ishrane, odjeće i liječenja, kao i pomoć u sređivanju porodičnih prilika, okončavanju stručnog osposobljavanja i zapošljavanju maloljetnika.“

Član 53

Poslije člana 184 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Započeti postupci

Član 184a

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po Zakonu o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 64/11 i 1/18), ako je to povoljnije za maloljetnika.

Postupci prema maloljetnicima prije završetka obuka

Član 184b

Do završetka obuka iz člana 46 stav 2 ovog zakona postupke prema maloljetnicima će voditi, odnosno u postupku će učestvovati državni tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike, vijeće za maloljetnike mjesno nadležnog suda i policajac za maloljetnike u skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 64/11 i 1/18).

Do završetka obuke za medijatore iz člana 105 stav 2 ovog zakona postupke medijacije između maloljetnika i oštećenih sprovodiće medijatori u skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 64/11 i 1/18)."

Član 54

Poslije člana 186 dodaje se novi član koji glasi:

„Usklađivanje podzakonskih akta

Član 186a

Podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 64/11 i 1/18) uskladiće se sa ovim zakonom u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Podzakonski akti iz člana 46 stav 5 i člana 105 stav 4 ovog zakona donijeće se u roku iz stava 1 ovog člana."

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj zakon prenesene su odredbe Direktive 2016/800/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. maja 2016. godine o procesnim garancijama za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku sadržan je u odredbi člana 16 stav 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Potreba donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku zasniva se na više razloga. Prije svega u cilju usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije bilo je neophodno jačanje procesnih garancija za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima. Krivično zakonodavstvo Crne Gore djelimično je usklađeno sa relevantnim standardima u pogledu pojmovnog određenja djeteta. Naime, iako ne postoji terminološka usaglašenost, ona je postignuta na suštinskom nivou, odnosno u pogledu ostvarivanja cilja koji se ogleda u potrebi dodatne procesne zaštite. Krivično zakonodavstvo Crne Gore u potpunosti je usklađeno sa zahtjevom da krivičnopravni tretman maloljetnika bude prepoznat i zakonski tretiran kao zaseban sistem mjera u okviru krivičnog pravosuđa. Najbolji interes djeteta prepoznat je u krivičnom zakonodavstvu Crne Gore kao krovni princip koji uokviruje sprovođenje svih drugih principa ali i procesnih radnji i mjera prema licu koje nije navršilo 18 godina. Ipak, čini se da je pored opšte odredbe člana 4 Zakona, sa ciljem oživotvorenja ovog principa u praksi, neophodno elemente sadržane u Opštem komentaru broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta (par. 16, 17, 20, 46, 47, 53-79) ugraditi u normativni okvir a potom i dosljedno primjenjivati u praksi.

Nadalje, zakonodavstvo ne prepoznaje dostojanstvo i integritet djeteta kao zakonsku kategoriju, iako zaštita dostojanstva predstavlja jedan od krovnih principa, odnosno, način/manir ostvarivanja pojedinačnih prava i tretmana maloljetnika u krivičnopravnom sistemu.

Prilikom pripreme ovog predloga Zakona izvršeno je preispitivanje i nekih odredaba koja su našla svoje mjesto u skorije vrijeme. Sugestije i predlozi koji dolaze iz pravosuđa i stručne javnosti u pogledu potrebe određenih intervencija u Zakonu takođe su našle mjesto u Predlogu zakona. Opravdano je dalje unapređivanje određenih rješenja, usklađivanje sa drugim propisima i otklanjanje eventualnih neusklađenosti. Takođe, na osnovu završenih analitičkih pregleda iskristalisale su se određene potrebe za dalju izmjenu i dopunu zakonodavstva.

Imajući u vidu primjedbe stručne javnosti i građana Crne Gore na dosadašnju primjenu Zakona u određenim djelovima, zatim preporuke Evropske komisije, preporuke relevantnih komiteta Savjeta Evrope i Ujedinjenih nacija, postoji više razloga zbog kojih je bilo potrebno izvršiti izmjene i dopune procesnog krivičnog zakonodavstva, kako bi Crna Gora imala jedan savremeni i evropski ali i zaokruženi sistem krivičnog zakonodavstva.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku je u najvećoj mogućoj mjeri usaglašen sa relevantnom pravnom tekovinom Evropske unije i dokumentima Savjeta Evrope i Ujedinjenih nacija kao izvorima međunarodnog krivičnog prava.

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktom Evropske unije:

- ✓ Direktiva 2016/800/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. maja 2016. godine o procesnim garancijama za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Krivično zakonodavstvo Crne Gore djelimično je usklađeno sa relevantnim standardima u pogledu pojmovnog određenja djeteta. Naime, iako ne postoji terminološka usaglašenost, ona je postignuta na suštinskom nivou, odnosno u pogledu ostvarivanja cilja koji se ogleda u potrebi dodatne procesne zaštite. Ipak, čini se da je moguće dostići i punu terminološku usklađenost sa odredbama Konvencije i zadržati gradaciju zaštite i postojeću starosnu granicu krivične odgovornosti, ukoliko bi se pojam maloljetnog lica zamijenio pojmom djeteta, a postojeći termin djeteta koji označava lice starosti do 14 godina, zamijenio pojmom "djeteta starosti do 14 godina". S tim u vezi članom 1 do 6 Predloga zakona izvršene su izmjene na način da je termini maloljetnik, maloljetno lice i djeteta usaglašeni sa članom 1 Konvencije UN o pravima djeteta.

Članom 1 Predloga zakona izvršena je dopuna člana 1 ovog zakonika. Budući da se poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda uz uvažavanje najboljih interesa maloljetnih lica, vodeći računa o njihovoj zrelosti, stepenu razvoja, sposobnostima i ličnim svojstvima, kao i težini krivičnog djela, a u cilju njihove rehabilitacije i socijalne reintegracije, u važećem tekstu odnosilo za maloljetnika kao učinioca krivičnog djela, djeteta, maloljetnika kao učesniku u postupku, izvršena je dopuna na način da se odnosi i na djeteta kao žrtvi ili svjedoku krivičnog djela.

Članom 4 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 4 ovog zakonika na način da se dodaje novi stav koji se odnosi na načela o postupanju prema djetetu žrtvi (oštećenom/svjedoku) krivičnog djela.

Imajući u vidu donošenje Zakona o alternativnom rješavanju sporova ("Službeni list CG", br. 77/2020) članom 7 Predloga zakona izvršeno je terminološko usaglašavanje pojma „posrednik“ sa pojmom „medijator“.

Članom 8 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 36 ovog zakona na način da je dodat novi stav koji se odnosi na uslovni otpust. Naime, bilo je neophodno uvesti obavezno uključivanje Centara za socijalni rad prije donošenje odluke suda o uslovnom otpustu na način da je potrebno zatražiti mišljenje organa starateljstva (porodični kontekst i procjena snaga i rizika kod djeteta). Postupanje prema maloljetnicima i tretman maloljetnih lica zahtijeva specijalizovana znanja iz oblasti maloljetničkog pravosuđa (postupanje tužioca/sudije i drugih ovlašćenih lica specijalizovanih za rad sa djecom u svim fazama krivičnog postupka), iz oblasti socijalnog rada, specijalne pedagogije, psihologije, kriminologije, prava djeteta, kao i o pravilima postupanja sa maloljetnim učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku - prije, za vrijeme i nakon završetka krivičnog postupka.

Članom 9 Predloga zakona izvršena je dopuna člana 37 stav 1 na način da za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud može da izrekne starijem maloljetniku i institucionalnu mjeru.

Članom 10 Predloga zakona izvršena je izmjena u članu 40 stav 3 Zakona za koji je utvrđeno da u dosadašnjoj praksi nije dovoljno jasno propisano, pa je preciziranje bilo neophodno u cilju otklanjanja nedoumica.

Članom 11 Predloga zakona izvršene su izmjene člana 46 Zakona. Relevantni međunarodni standardi insistiraju na obezbjeđivanju kontinuirane, multidisciplinarnе obuke za sve profesionalce koji dolaze u kontakt sa maloljetnicima u okviru krivičnogpravnog sistema. Ova obaveza u značajnoj meri je adresirana kroz odredbe Zakona, predviđanjem obavezne prethodne specijalizacije, kako u odnosu na postupanje prema maloljetnim učiniocima, tako i pogledu maloljetnih oštećenih i svjedoka. Ipak, dalje unapređenje je moguće kroz propisivanje obavezne kontinuirane obuke, ali i objedinjavanjem obuka u oblasti prava djeteta i prava žrtava, čime bi se kompetencije profesionalaca u sektoru kontinuirano usavršavale u skladu sa relevantnim međunarodnim standardima koji se u obje oblasti intenzivno razvijaju.

Članom 12 Predloga zakona dodaje se novi član 46a, a koji se odnosi na Pravo maloljetnika na pratnju zakonskog zastupnika tokom postupka. Pravo djeteta da se čuje njegov glas u postupku po svojoj prirodi spada u prava koja su zajednička za djecu kao učinioce, žrtve i svjedoke u krivičnom postupku. Pravo maloljetnika da bude saslušan, u relevantnim međunarodnim standardima je uređeno kroz čitav set garancija, počev od: prava

da bude obaviješten o optužbama koje mu se stavljaju na teret; prava da se neposredno izjasni o svim navodima optužbe i iznese svoje stavove u svim fazama postupka; prava na besplatnu pravnu pomoć i prisustvo branioca prilikom saslušanja i pouku o pravnim posljedicama davanja iskaza; prava da se brani ćutanjem; prava da njegovom saslušanju prisustvuje roditelj ili osoba od povjerenja; ograničenje broja saslušanja na najmanju moguću mjeru; da iskaz uzima stručno lice uz zabranu pritisaka ili iznuđivanja iskaza. Važno je napomenuti, da u skladu sa *Opštim komentarom broj 24(2019)* iznudu iskaza ne treba shvatiti usko u smislu primjene fizičke sile, već i kroz zabranu postavljanja sugestibilnih pitanja i drugih nedozvoljenih načina navođenja maloljetnika da sebe okrivi, odnosno prizna izvršenje krivičnog djela, poput stavljanja u izgled kazne zatvora, predugim trajanjem ročišta i slično. U odnosu na navedene aspekte prava maloljetnika da bude saslušan u postupku, može se konstatovati da je krivično zakonodavstvo Crne Gore u velikoj mjeri usklađeno sa relevantnim standardima. Usklađivanje je i dalje bilo neophodno u pogledu izričitog propisivanja prava maloljetnika da, osim u prisustvu zakonskog zastupnika, bude saslušan u prisustvu osobe od povjerenja, osim u slučaju postojanja sukoba interesa.

Članom 13 Predloga zakona izvršeno je terminološko usaglašavanje.

Članom 14 Predloga zakona izvršena je dopuna člana 50 ovog zakona na način da ukoliko maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik ne uzmu branioca, branioca će po službenoj dužnosti postaviti sud, odnosno državni tužilac, bez odlaganja, po pravilu, iz reda advokata sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetnika, po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore.

Članom 15 Predloga zakona dodaju se dva nova člana i to Pomoć branioca (član 50a) i Pravo na zdravstveni pregled (član 50b). Naime članom 50 Zakona propisuje se obavezna odbrana maloljetnika. Imajući u vidu da se prema Konvenciji o pravima djeteta, povjerljivost komunikacije između djeteta i njegovog pravnog zastupnika, ili drugog pomoćnika, mora se garantovati (član 40 (2) (b) (vii)), i treba poštovati pravo djeteta na ne mješanje u njegovu privatnost ili korespondenciju (član 16) bilo je neophodno uvesti član 50a po kojem Pomoć branioca obuhvata i pravo maloljetnika na povjerljivu komunikaciju sa braniocem koji zastupa maloljetnika, prije nego što je saslušan od strane policije ili drugog organa kao i pomoć branioca tokom saslušanja kome će se omogućiti djelotvorno učešće na saslušanju, ako takav postupak ne dovodi u pitanje ostvarenje tog prava, a činjenica o učešću branioca u saslušanju maloljetnika će se konstatovati u zapisniku o saslušanju.

Maloljetnik lišen slobode ima pravo na povjerljivu komunikaciju sa braniocem koja podrazumijeva sastanke, dopisivanje, telefonske razgovore i druge oblike komunikacije. Ukoliko branilac nije prisutan, nadležni organ će odložiti saslušanje maloljetnika za potrebno vrijeme, kako bi se omogućio dolazak branioca. U odnosu na član 50b Predloga zakona, detaljnim sagledavanjem odredaba Zakona o postupanju prema maloljetnicima, kao i odredaba Zakonika o krivičnom postupku koje se primenuju i u postupku prema maloljetnicima, može se zaključiti da je krivičnopravni okvir u Crnoj Gori u velikoj mjeri usklađen sa relevantnim standardima u oblasti pravde po mjeri djeteta. Međutim, imajući u vidu standarde koji se odnose na pravo svakog djeteta da ga pregleda ljekar ili neki drugi zdravstveni radnik prilikom prijema u pritvorsku ili vaspitno-popravnu ustanovu, a tokom čitavog svog boravka da tamo dobija odgovarajuću zaštitu fizičkog i mentalnog zdravlja, koju pružaju, tamo gdje je to moguće, zdravstvene ustanove i usluge u zajednici, bilo je neophodno uvesti ovaj član.

Članom 16 i 17 Predloga zakona izvršeno je terminološko usaglašavanje, a u cilju otklanjanja nedoumica u praksi naznačeno je da je potrebno postupanje bez odlaganja.

Član 18 Predloga zakona izvršene se izmjene člana 63 ovog zakona, koji se odnosi na Boravak maloljetnika u pritvoru. Relevantni međunarodni standardi u oblasti prava djeteta insistiraju na primjeni pritvora kao izuzetne mjere, na osnovu sudske odluke i zakonom propisanih razloga, uz najkraće moguće trajanje i obavezu hitnog postupanja u pritvorskim predmetima; starosnu granicu lica kojima se može odrediti pritvor koja je postavljena na minimalno 16 godina; pravo na pravni lijek protiv odluke kojom je pritvor određen; pravo da o zakonitosti i osnovanosti lišenja slobode maloljetnika sud odluči u roku od 24 časa od lišenja slobode; periodičnu provjeru postojanja razloga za produžetak pritvora; maksimalno trajanje

pritvora u istrazi 30 dana i maksimalno ukupno trajanje pritvora tokom krivičnog postupka šest mjeseci, nakon čega maloljetnik mora biti pušten iz pritvora, bez obzira da li je krivični postupak okončan; dostojanstven i human tretman u pritvoru; odvojeni smještaj maloljetnih i punoljetnih lica; osiguravanje kontakta sa porodicom i bliskim licima; obezbjeđivanje prava na pravnu pomoć, obrazovanje i zdravstvenu zaštitu tokom lišenja slobode, kao i pravo na pravni lijek protiv odluke kojom je pritvor određen.

Detaljnim sagledavanjem odredaba Zakona o postupanju prema maloljetnicima, kao i odredaba Zakonika o krivičnom postupku koje se primjenjuju i u postupku prema maloljetnicima, može se zaključiti da je, u ovom djelu, krivičnopravni okvir u Crnoj Gori u velikoj mjeri usklađen sa relevantnim standardima u oblasti pravde po mjeri djeteta. Pitanja od značaja za uslove i način izvršenja mjere pritvora koja su detaljno obrađena u međunarodnim standardima, a koja u normativnom okviru Crne Gore ne predstavljaju zakonsku materiju, već su uređena Pravilnikom o bližem načinu izvršenja pritvora („Službeni list Crne Gore“, br. 42/2012) koji detaljnije uređuje najveći dio pitanja koja su već načelno prepoznata na nivou zakona. Ovo samo po sebi nije protivno međunarodnim standardima dokle god su njihovi zahtjevi adekvatno adresirani kroz podzakonske akte i primjenjeni u praksi. Ipak, u zakonu nije zastupljeno pitanje vođenja službenih evidencija u koje se unose svi bitni podaci u vezi sa lišenjem slobode, boravkom, premještajem i puštanjem na slobodu lica lišenog slobode, što je eksplicitni zahtjev čitavog niza ključnih izvora međunarodnih standarda, već je to tradicionalno bila materija podzakonskih i internih akata. U tom smislu, unošenje obaveze vođenja ovih evidencija bila je neophodna, kao i definisanje kruga subjekata koji imaju pravo uvida u njih, uz predviđanje da će se sadržina i način vođenja evidencija bliže urediti podzakonskim aktom.

Članom 19 Predloga zakona uređuje se pravo na informacije. Naime, bilo je neophodno sistemizovati prava koja se odnose na maloljetnike na koje se primjenjuje zakon da budu obaviješteni o tome da ima pravo da uzme branioca, pravo na sastanak i komunikaciju sa braniocem, kao i pravo na prisustvo branioca prilikom saslušanja, pravo da njegov zakonski zastupnik bude obaviješten o lišenju slobode, pravo na zaštitu privatnosti, pravo na pratnju zakonskog zastupnika u svim fazama postupka. Naime, Sublimacijom sadržine odredaba relevantnih međunarodnih standarda u oblasti pravde po mjeri djeteta, uočava se da su kao ključni elementi prava maloljetnika na informisanje i aktivno učešće u postupku izdvojeni. Analizom relevantnih odredaba krivičnog zakonodavstva Crne Gore, utvrđeno je da je ono načelno garantuje sve navedene elemente, ali da postoji prostor za dalje unapređenje. S tim u vezi bilo je neophodno sistemizovati ova prava u jednom članu.

Članom 20 Predloga zakona unapređene su odredbe člana 74 ovog zakona, a koje se odnose na Radnje koje se preduzimaju u pripremnom postupku na način da se propisuje da je pri saslušanju maloljetnika neophodno obezbijediti specijalizovanu pomoć državnog tužiocu, sudiji, a naročito maloljetniku kako bi se u potpunosti postupak saslušanja prilagodio njegovom intelektualnom, psihološkom stanju i potrebama.

Članom 21 Predloga zakona vrši se dopuna člana 83 ovog zakona, u kojem se uređuje da se na glavnom pretresu pozivaju pored maloljetnika, njegov zakonskog zastupnika, branilaca, državnog tužioca za maloljetnike, predstavnika stručne službe nadležnog suda, predstavnika organa starateljstva i lica od povjerenja.

Članom 22 Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje, imajući u vidu izmjene u cijelosti.

Članom 23 Predloga zakona vrši se izmjena člana 91 ovog zakona kojem se dodaje novi stav. Kada je riječ specifično o potrebi zaštite djece žrtava krivičnih djela, ovo pravo se javlja kao još kompleksnije i skopčano sa velikim izazovima u praksi, budući da osim organa postupka, otvara i pitanje zaštite podataka i prava na privatnost u kontekstu položaja djeteta žrtve u okviru sistema podrške i pomoći žrtvama. Ovo naročito ako se ima u vidu uključenost različitih subjekata kako i državnog tako i iz nevladinog sektora, tako i daje nedovoljan nivo razvoja standardizacije ovog sistema u Crnoj Gori. Iako ovo pitanje nije *sensu stricto* materija krivičnog, već pravosudno-organizacionog zakonodavstva, čini se da bi, kao okvir kasnijem, preciznijem uređenju načina ostvarivanja ovog prava maloljetne žrtve, odnosno organa/institucije/službe sa kojom dolazi u kontakt, bilo je korisno propisati načelnu obavezu

poštovanja privatnosti i zaštite podataka. Ovo se najcjelishodnije moglo postići izmjenama člana 91 Zakona na način što je postojeća obaveza koja je propisana u odnosu na učesnike u postupku, organe i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, kao i medije, proširena i na službe podrške i pomoći žrtvama.

Članom 24 Predloga zakona izmjenjen je član 93 Zakona, a koji se odnosi na saslušanje djeteta. Pored ranije opisanih mehanizama isključenja javnosti, odnosno odredaba o zaštiti privatnosti žrtava u krivičnom postupku, mehanizmi zaštite djece žrtava od sekundarne i ponovljene viktimizacije prepoznati relevantnim međunarodnim standardima ogledaju se i u: upotrebi video linka, a po mogućnosti i snimanja iskaza djece žrtava; saslušanju van sudnice, u posebno adaptiranim prostorijama; izbjegavanju susreta i suočavanja između okrivljenog i maloljetne žrtve; organičavanju broja saslušanja, koje se mora odvijati bez bespotrebnog odlaganja i kojim mora rukovoditi posebno obučeno lice; zaštiti od uvreda, prijetnji, zastrašivanja i pritisaka; omogućavanju da saslušanju prisustvuje osoba od povjerenja; dozvoljavanju da dijete žrtva slobodno izlaže svoje viđenje događaja; svođenje broja medicinskih pregleda na minimum; kao i dodjela zakonskog zastupnika u slučaju da postoji sukob interesa između djeteta i njegovog roditelja, staratelja, odnosno zakonskog zastupnika. Međunarodni standardi zahtijevaju istrage koje su fokusirane na žrtve i njihov posebni tretman u toku krivičnog postupka zbog njihove ranjivosti jer su povrijeđene krivičnim djelom, djeca su naročito ranjiva, a neka djeca kao žrtve su naročito bespomoćna. S tim u vezi izmjenjen je član 93 ovog zakona na način da je uvedena obaveza da ukoliko se saslušava dijete mlađe od 14 godina sprovođenje saslušanja djeteta će obaviti stručno lice iz stručne službe u posebnoj prostoriji opremljenoj tehničkim uređajima za audiovizuelno snimanje u kom slučaju će se ispitivanje sprovesti bez prisustva tužioca, sudije, stranaka u prostorijama gdje se dijete nalazi. Imajući u vidu evropski standard-dječije kuće (Barnahus) te da je isto procijenjeno kao efikasan i koordinirani odgovor, posebno na seksualno zlostavljanje djece, uključujući i sprječavanje retraumatizacije, pružanje podrške, kao i medicinske i terapijske pomoći djetetu, izvršena je izmjena u članu 93 ovog zakona na način da se djeca, kao svjedoci, odnosno oštećeni mogu se saslušati i u svom stanu ili drugoj prostoriji, odnosno zavodu ili ustanovi u kojoj borave, bez obzira na tehničku opremljenost istih uvijek kada za to postoje opravdani razlozi.

Članom 25 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje u članu 94 ovog zakona.

Članom 26 Predloga zakona u članu 95 Zakona kojim se reguliše punomoćnik oštećenog izvršeno je terminološko usklađivanje. Naime, na predlog državnog tužioca, organa starateljstva ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća će djetetu, kad ocijeni da je to u interesu zaštite njegove ličnosti, u skladu sa zahtjevima pravičnosti, postaviti punomoćnika iz reda advokata koji su, po pravilu, stekli posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa djecom kao učiniocima krivičnih djela i djecom kao učesnicima u krivičnom postupku. Troškovi ovakvog zastupanja padaju na teret budžetskih sredstava suda. Međutim, imajući u vidu posebnu ranjivost kod određenih krivičnih djela, uvodi se obaveza da državni tužilac ili sudija odnosno predsjednik vijeća postavi punomoćnika djetetu kao oštećenom kada su u pitanju krivična djela protiv polne slobode, krivična djela nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, krivična djela trgovine ljudima, krivična djela mučenja i krivična djela zlostavljanja.

Imajući u vidu da je članom 97 Zakona (Pozivanje i odbijanje svjedočenja) propisano da poziv djetetu kao svjedoku upućuje se preko njegovog zakonskog zastupnika. Stoga je članom 27 Predloga zakona bilo neophodno propisati i da se uz ovaj poziv dostavlja i pisano obavještenje o pravima koja mu pripadaju u krivičnom postupku i dostupnim uslugama podrške i pomoći, a koje mora biti razumljivo djetetu i napisano uzrasno prilagođenim jezikom.

Članom 28 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 105 ovog zakona, koji se odnosi na poravnjanje sa oštećenim, a u cilju usklađivanja sa odredbama Zakona o alternativnom rješavanju sporova ("Službeni list CG", br. 77/2020).

Članom 29 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje u članu 106 ovog zakona.

Članom 30 Predloga zakona dodaje se novi stav koji se odnosi na Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada, u kojem je propisano da će Stručna služba maloljetnika osigurati od povreda u toku primjene vaspitnog naloga.

Članom 31 i 32 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje koje se odnosi na čl. 134 i 148 ovog zakona.

Članom 33 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

Članom 34 Predloga zakona izvršena je dopuna člana 162 stav 3 na način da imajući u vidu da je država u obavezi da maloljetniku obezbijedi osnovno obrazovanje, u tom smislu direktor škole dužan je da omogući periodičnu konsultativnu nastavu za maloljetnika u cilju savladavanja gradiva i pripreme za vanredno polaganje razrednog ispita.

Članom 35 Predloga zakona vrši se usklađivanje procedure nagrađivanja sa onim koje su propisane Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti koja se odnosi na član 164 Zakona.

Članom 36 Predloga zakona propisana je izmjena člana 180 ovog zakona, na način da je Centar za socijalni rad dužan da neposredno izvršava ili prati sprovođenje programa podrške porodici i procjenjuje uspješnost programa, o čemu sačinjava izvještaj jednom u tri mjeseca ili češće i o tome obavještava sudiju za maloljetnike. Centar za socijalni rad i vaspitna ustanova u kojoj maloljetnik izvršava krivičnu sankciju sačinjavaju program pomoći maloljetnikovoj porodici za vrijeme izvršavanja vaspitne mjere/sankcije. Program sadrži vrstu pomoći i podrške, mjesto, nosioce i sredstva za izvršenja programa.

Članom 37 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 181 ovog zakona, u koje je propisano da je Centar za socijalni rad dužan da maloljetniku, poslije izvršenja krivične sankcije, pruži potrebnu pomoć i podršku u uključivanje u život putem unaprijeđenja životnih, socijalnih vještina, odgovornosti, školovanja, radnog angažovanja i zapošljavanja, osamostaljivanja, i to najmanje najmanje šest mjeseci.

Centar za socijalni rad dužan je da poslije otpuštanja maloljetnika sa izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora posebno brine o maloljetniku bez roditeljskog staranja, kao i o maloljetniku čiji roditelji nisu u stanju da se o njemu staraju, bez odgovarajućih uslova za život, kao i uslijed posebnih životnih okolnosti i rizika, i to najmanje godinu dana po otpustu. Naime, članom 38 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 182 ovog zakona na način što podrazumijeva naročito pomoć u obezbjeđivanju smještaja, ishrane, odjeće, liječenja, pomoći u sređivanju porodičnih prilika, okončavanju stručnog osposobljavanja i zapošljavanju maloljetnika.

Članom 39 propisano je da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u budžetu Crne Gore.

PREGLED ODREDBI ZAKONA O POSTUPANJU PREMA MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU KOJE SE MIJENJAJU

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se postupanje prema maloljetniku kao učiniocu krivičnog djela, djetetu i maloljetniku (u daljem tekstu: maloljetno lice) kao učesniku u postupku, koje se zasniva na poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda uz uvažavanje najboljih interesa maloljetnih lica, vodeći računa o njihovoj zrelosti, stepenu razvoja, sposobnostima i ličnim svojstvima, kao i težini krivičnog djela, a u cilju njihove rehabilitacije i socijalne reintegracije.

Isključenje krivičnih sankcija i mjera prema djeci

Član 2

Prema licu koje u vrijeme izvršenja protivpravnog djela određenog u zakonu kao krivično djelo nije navršilo 14 godina života (dijete) ne može se voditi krivični postupak, niti se mogu primijeniti sankcije i mjere propisane ovim zakonom.

Uzrast učinioca

Član 3

- (1) Maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 14, a nije navršilo 18 godina života (u daljem tekstu: maloljetnik).
- (2) Mlađi maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 14, a nije navršilo 16 godina života (u daljem tekstu: mlađi maloljetnik).
- (3) Stariji maloljetnik je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 16, a nije navršilo 18 godina života (u daljem tekstu: stariji maloljetnik).
- (4) Mlađe punoljetno lice je lice koje je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršilo 18, a nije navršilo 21 godinu života.

Osnovna načela

Član 4

Postupanje prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela zasniva se na:

- 1) poštovanju ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- 2) uvažavanju najboljeg interesa maloljetnika;
- 3) zabrani diskriminacije po bilo kom osnovu;
- 4) razumljivosti jezika, upotrebi tehnologije prilagođene uzrastu i stepenu razvijenosti maloljetnog lica;
- 5) poštovanju prava na privatnost maloljetnog lica u svim fazama postupka;
- 6) uvažavanju prava maloljetnika da slobodno izraze svoje mišljenje;
- 7) što većem izbjegavanju ograničenja lične slobode maloljetnika;
- 8) podsticanju primjene alternativnih mjera i načina postupanja prema maloljetnicima;
- 9) davanju prednosti krivičnim sankcijama koje se ne izvršavaju u institucionalnim uslovima;
- 10) davanju posebnog značaja obuci i specijalizaciji kroz multidisciplinarni pristup i institucionalnu saradnju.

Vrste i svrha

Član 9

(1) Prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela, pod uslovima propisanim ovim zakonom, mogu se izreći alternativne mjere čija je svrha da se prema njemu ne pokreće postupak ili da se postupak obustavi, a da se primjenom tih mjera utiče na pravilan razvoj maloljetnika i jačanje njegove lične odgovornosti kako ubuduće ne bi činio krivična djela.

(2) Alternativne mjere su opomena i vaspitni nalog.

Opomena

Član 10

(1) Opomena se može izreći, odnosno odrediti prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, ako:

1) postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo;

2) maloljetnik da svoj pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika;

3) prema maloljetniku nije ranije primijenjen vaspitni nalog ili izrečena kivična sankcija.

(2) Opomenu izriče državni tužilac za maloljetnike ili određuje ovlašćeni policijski službenik sa posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetenih lica (u daljem tekstu: policajac za maloljetnike), uz pisano odobrenje državnog tužioca.

(3) Prilikom izricanja, odnosno određivanja opomene naročito će se cijeniti odnos maloljetnika prema krivičnom djelu i oštećenom.

Opšta pravila

Član 11

(1) Za krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina prema maloljetnom učioniocu krivičnog djela može se izreći jedan ili više vaspitnih naloga, ako:

1) postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je maloljetnik učinio krivično djelo;

2) maloljetnik da svoj pristanak uz saglasnost zakonskog zastupnika.

(2) Vaspitni nalog prema maloljetniku izriče nadležni državni tužilac za maloljetnike.

(3) Prilikom izricanja vaspitnog naloga naročito će se cijeniti odnos maloljetnika prema krivičnom djelu i oštećenom.

Izbor i primjena vaspitnog naloga

Član 13

(1) Prilikom izbora vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike uzeće u obzir interes maloljetnika i oštećenog, vodeći računa o spremnosti maloljetnika da sarađuje u ispunjavanju vaspitnog naloga, da vaspitni nalog bude prilagođen njemu i uslovima u kojima živi i da se primjenom vaspitnog naloga ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika.

(2) Primjena vaspitnog naloga može da traje najduže šest mjeseci, a u tom roku može se zamijeniti drugim vaspitnim nalogom ili ukinuti.

(3) Izbor i primjena vaspitnog naloga vrši se u saradnji sa roditeljima, usvojioцем ili staroocem maloljetnika (u daljem tekstu: zakonski zastupnik).

(4) Prilikom izbora i primjene vaspitnog naloga državni tužilac za maloljetnike sarađuje sa organom starateljstva, odgovarajućom ustanovom ili organizacijom, posrednikom,

pedagogom, psihologom ili drugim stručnim licem koji mogu pružiti odgovarajuća obavještenja o maloljetniku, odnosno primjeni vaspitnog naloga.

(5) Pribavljanje obavještenja iz stava 4 ovog člana, državni tužilac za maloljetnike može povjeriti stručnoj službi iz člana 46 stav 2 ovog zakona.

Svrha krivičnih sankcija

Član 15

Svrha krivičnih sankcija je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniocima krivičnih djela, vršenjem nadzora, opštim i stručnim osposobljavanjem i razvijanjem lične odgovornosti, obezbijedi vaspitanje i pravilan razvoj, sa ciljem da ubuduće ne vrše krivična djela.

Uslovni otpust kod kazne maloljetničkog zatvora

Član 36

(1) Maloljetnik kome je izrečena kazna maloljetničkog zatvora uslovno će se otpustiti ako je izdržao dvije trećine izrečene kazne, osim ako postoje okolnosti koje ukazuju da nije postignuta svrha maloljetničkog zatvora.

(2) Uz uslovni otpust iz stava 1 ovog člana licu se određuje obaveza javljanja organizacionoj jedinici organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo) koja vrši nadzor nad sprovođenjem uslovnog otpusta kod maloljetničkog zatvora i mogu mu se odrediti druge obaveze propisane zakonom kojim se uređuje izvršenje kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

(3) Ako uslovni otpust ne bude opozvan, smatra se da je osuđeni izdržao kaznu maloljetničkog zatvora.

Prestanak vaspitne mjere usljed izricanja kazne maloljetničkog zatvora ili zatvora

Član 37

(1) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, vaspitna mjera prestaje kad osuđeni započne izdržavanje kazne.

(2) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora u trajanju od najmanje godinu dana, vaspitna mjera prestaje kad ovo lice započne izdržavanje kazne.

Izricanje krivičnih sankcija punoljetnim licima za djela koja su učinila kao maloljetnici

Član 40

(1) Punoljetnom licu koje je navršilo 21 godinu života ne može se suditi za krivično djelo koje je učinilo kao mlađi maloljetnik.

(2) Punoljetnom licu koje u vrijeme suđenja nije navršilo 21 godinu života može se suditi za krivična djela koja je učinilo kao mlađi maloljetnik samo ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora duža od pet godina. Ovom licu sud može izreći samo vaspitnu mjeru posebne obaveze ili institucionalnu mjeru. Prilikom odlučivanja koju će od ovih mjera izreći sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito prirodu i težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od izvršenja krivičnog djela, lična svojstva, vladanje učinioca, prirodu i težinu učinjenog djela, kao i svrhu vaspitne mjere.

(3) Punoljetnom licu koje u vrijeme suđenja nije navršilo 23 godine života za krivično djelo koje je učinilo kao stariji maloljetnik sud može izreći vaspitnu mjeru posebne obaveze, institucionalnu mjeru i kaznu maloljetničkog zatvora pod uslovima iz člana 33 ovog zakona. Prilikom odlučivanja koju će od ovih sankcija izreći sud će uzeti u obzir sve okolnosti

slučaja, a naročito prirodu i težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od izvršenja krivičnog djela, lična svojstva, vladanje učinioca, kao i svrhu ovih sankcija.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, punoljetom licu sud može, umjesto kazne maloljetničkog zatvora, izreći kaznu zatvora ili uslovnu osudu ako smatra da se ne može postići svrha izricanjem krivičnih sankcija iz stava 3 ovog člana.

(5) U slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana sud, uz izrečenu sankciju, punoljetnom licu može izreći odgovarajuću mjeru bezbjednosti pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Mjesna nadležnost suda

Član 43

(1) Za postupak prema maloljetniku mjesno je nadležan, po pravilu, sud na čijem području maloljetnik ima prebivalište, a ako maloljetnik nema prebivalište ili prebivalište nije poznato, sud na čijem području maloljetnik ima boravište.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, postupak se može sprovesti i pred sudom mjesta izvršenja krivičnog djela, odnosno pred sudom na čijem se području nalazi zavod ili ustanova za izvršenje krivičnih sankcija u kojoj se maloljetnik nalazi, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti i ako je to u interesu maloljetnika prema kome se vodi postupak, odnosno oštećenih koji su maloljetna lica.

Specijalizacija u postupku prema maloljetnicima i stručna služba

Član 46

(1) Državni tužilac za maloljetnike, sudija za maloljetnike i sudije vijeća za maloljetnike moraju biti lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku.

(2) Radi pružanja pomoći sudovima i državnim tužilaštvima u postupanju prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela u višim sudovima i Vrhovnom državnom tužilaštvu obrazuju se stručne službe (u daljem tekstu: stručna služba). Stručne službe u višim sudovima pružaju pomoć sudovima sa područja mjesne nadležnosti tih sudova.

(3) Poslove u stručnoj službi obavljaju stručna lica različitih specijalističkih profesija (socijalni radnici, psiholozi, pedagozi i sl.), koja mogu dati stručna mišljenja, obavještenja i drugu pomoć u postupanju prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela, u skladu sa ovim zakonom.

(4) Stručna služba u vršenju svojih poslova saraduje sa nadležnim institucijama socijalne i dječje zaštite, kao i vaspitnoobrazovnim ustanovama koje su dužne na njen zahtjev da dostavljaju izvještaje i mišljenja.

Djelo učinjeno od strane djeteta

Član 47

Kad se u postupku utvrdi da lice u vrijeme izvršenja djela nije navršilo 14 godina života, krivična prijava će se odbaciti ili postupak obustaviti, a podaci o djelu i izvršiocu dostaviće se organu starateljstva radi preduzimanja mjera zaštite iz njegove nadležnosti.

Obavezna odbrana maloljetnika

Član 50

(1) Maloljetnik mora imati branioca prilikom prvog saslušanja, kao i tokom čitavog postupka.

(2) Branilac maloljetnika može biti samo advokat.

(3) Ako sam maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik ne uzmu branioca, branioca će po službenoj dužnosti postaviti sud, odnosno državni tužilac, po pravilu, iz reda advokata sa

posebnim znanjima iz oblasti zaštite prava maloljetnika, po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).

(4) Branilac postavljen po službenoj dužnosti u skladu sa stavom 3 ovog člana ostaje do završetka postupka, odnosno dok maloljetnik ili njegov zakonski zastupnik sami ne izaberu branioca.

Vođenje jedinstvenog postupka

Član 52

Kad postoji osnovana sumnja da je lice učinilo jedno krivično djelo kao maloljetno, a drugo kao punoljetno, po pravilu će se sprovesti jedinstven postupak pred sudom koji je stvarno i mjesno nadležan za vođenje postupka za krivično djelo koje je izvršilo kao maloljetnik, ukoliko to lice u vrijeme pokretanja postupka nije navršilo 21 godinu života.

Spojeni postupak sa postupkom protiv punoljetnog lica

Član 53

(1) Kad je maloljetnik učestvovao u izvršenju krivičnog djela zajedno sa punoljetnim licem, postupak prema njemu će se izdvojiti i sprovesti u skladu sa ovim zakonom.

(2) Postupak prema maloljetniku može se, izuzetno, spojiti sa postupkom protiv punoljetnog lica i sprovesti u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjašnjenje stvari.

(3) Naredbu o spajanju postupka iz stava 2 ovog člana, u pripremnom postupku donosi državni tužilac za maloljetnike, a u postupku pred sudom rješenje o spajanju postupka donosi vijeće iz člana 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku.

(4) Protiv odluka iz stava 3 ovog člana nije dozvoljena žalba.

(5) Kad se sprovodi jedinstveni postupak za maloljetne i punoljetne učinioce krivičnih djela, u odnosu na maloljetnika će se uvijek primijeniti odredbe čl. 48 do 50, čl. 54 do 57, čl. 59, 61, 63, 68 i člana 83 ovog zakona, kad se odlučuje o pitanjima koja se odnose na maloljetnika, a ostale odredbe ovog zakona, ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti sa vođenjem jedinstvenog postupka.

Boravak maloljetnika u pritvoru

Član 63

(1) Maloljetnik boravi u pritvoru odvojeno od punoljetnih lica. Izuzetno, sudija za maloljetnike može odrediti da maloljetnik bude u pritvoru zajedno sa punoljetnim licem koje na njega ne bi štetno uticalo, kako usamljenje maloljetnika ne bi ostavilo štetne posljedice po razvoj njegove ličnosti.

(2) Maloljetniku u pritvoru će se, prema potrebama i mogućnostima, obezbijediti pristup obrazovnim programima i pružiti psiho-socijalna podrška.

(3) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlašćenja koja, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, ima sudija za istragu, odnosno predsjednik suda u pogledu punoljetnih pritvorenika.

(4) Sudija za maloljetnike je dužan da posebno vodi računa o ličnim svojstvima pritvorenog maloljetnika i potrebama zaštite njegove ličnosti tokom boravka u pritvoru.

III. TOK POSTUPKA

1. Izviđaj

Izviđaj

Član 64

(1) Kad prikuplja obavještenja od maloljetnog lica policajac za maloljetnike postupa u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku o prikupljanju obavještenja od

građana i čini to, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnog lica ili predstavnika organa nadležnog za socijalnu i dječju zaštitu (u daljem tekstu: organ starateljstva).

(2) Maloljetnika u izviđaju sasluša državni tužilac za maloljetnike, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku o saslušanju osmunjčenog u izviđaju i čini to u prisustvu branioca i, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno predstavnika organa starateljstva.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, po odobrenju državnog tužioca za maloljetnike, policajac za maloljetnike može saslušati maloljetnika uz njegov pristanak i pristanak njegovog zakonskog zastupnika u prisustvu branioca i, po pravilu, u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno predstavnika organa starateljstva.

(4) Na lišenje slobode maloljetnika od strane organa uprave nadležnog za poslove policije (u daljem tekstu: policija), zadržavanje od strane državnog tužioca za maloljetnike i određivanje pritvora u izviđaju shodno se primjenju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

Poravnanje za krivična djela koja se gone po privatnoj tužbi

Član 68

(1) Kad sazna za izvršenje krivičnog djela za koje se goni po privatnoj tužbi, policajac za maloljetnike, uz saglasnost državnog tužioca za maloljetnike, upozna maloljetnika i oštećenog sa mogućnošću poravnanja i, uz njihovu saglasnost, postupak poravnanja povjerava posredniku, koji se vodi u skladu sa odredbama ovog zakona o primjeni vaspitnog naloga poravnanje sa oštećenim.

(2) Ako maloljetnik i oštećeni ne prihvate postupak poravnanja ili se postupak poravnanja ne okonča u roku od 30 dana ili ne postignu sporazum ili maloljetnik ne ispuni u cjelini ili u pretežnom dijelu obaveze utvrđene sporazumom, oštećeni ima pravo da podnese predlog za pokretanje postupka nadležnom državnim tužiocu za maloljetnike, u roku za podnošenje privatne tužbe propisanom Zakonikom o krivičnom postupku.

Radnje koje se preduzimaju u pripremnom postupku

Član 74

(1) U pripremnom postupku državni tužilac za maloljetnike određuje način izvođenja pojedinih radnji u skladu sa ovim zakonom i Zakonikom o krivičnom postupku, kojim se obezbjeđuju pravo maloljetnika na odbranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.

(2) Saslušanju maloljetnika u pripremnom postupku moraju prisustvovati branilac i zakonski zastupnik maloljetnika. Ostalim radnjama u pripremnom postupku ova lica prisustvuju samo kad državni tužilac za maloljetnike ocijeni da je njihovo prisustvo neophodno. Državni tužilac za maloljetnike može, izuzetno, maloljetnika saslušati bez prisustva njegovog zakonskog zastupnika ako je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti.

(3) Državni tužilac za maloljetnike može narediti da se maloljetnik, kad je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti, udalji prilikom izvođenja pojedinih radnji. Državni tužilac za maloljetnike će maloljetnika ukratko upoznati sa tokom postupka kojem nije prisustvovao, vodeći pri tome računa o zaštiti ličnosti maloljetnika.

(4) Državni tužilac za maloljetnike može uskratiti pravo zakonskom zastupniku maloljetnika da prisustvuje određenoj radnji u pripremnom postupku, ako je takva odluka u interesu zaštite njegove ličnosti.

(5) Saslušanje maloljetnika obaviće se kad je to potrebno uz pomoć psihologa, pedagoga ili drugog stručnog lica, pri čemu saslušanju može prisustvovati predstavnik organa starateljstva.

(6) Kad neko od lica iz stava 5 ovog člana prisustvuje radnjama koje se vrše u pripremnom postupku, to lice može, po odobrenju državnog tužioca za maloljetnike, stavljati predloge i postavljati pitanja licu koje se saslušava.

Isključenje javnosti

Član 84

(1) Kad sudi maloljetniku, sud će uvijek isključiti javnost.

(2) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike, izuzetno, može dozvoliti da na glavnom pretresu prisustvuju lica koja se bave zaštitom i vaspitanjem maloljetnika i naučni radnici.

(3) U toku glavnog pretresa sud može narediti da se, osim državnog tužioca za maloljetnike, branioca i predstavnika organa starateljstva, sa pretresa udalje sva ili pojedina lica.

(4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili završnih riječi stranaka sud može narediti da se maloljetnik udalji sa pretresa, ako je to potrebno radi zaštite njegove ličnosti.

(5) Sudija za maloljetnike, odnosno predsjednik vijeća za maloljetnike će maloljetnika koji je udaljen sa pretresa po njegovom povratku u sudnicu ukratko upoznati sa radnjama sprovedenim tokom njegovog udaljenja.

Primjena

Član 90

Odredbe ove glave primenjuju se na maloljetno lice koje je oštećeno krivičnim djelom, odnosno koje se saslušava kao svjedok u krivičnom postupku.

Član 91

(1) Učesnici u postupku, organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, kao i mediji, dužni su da se staraju o zaštiti privatnosti maloljetnog lica, uključujući zaštitu identiteta i podataka koji mogu otkriti identitet.

(2) Bilo koja informacija koja bi mogla ukazati na identitet maloljetnog lica koje je oštećeno krivičnim djelom ili je svjedok u postupku ne može biti objavljena bez izričite dozvole sudije, odnosno državnog tužioca koji postupa u predmetu.

Obazrivo postupanje

Član 92

U krivičnom postupku u kojem je učesnik maloljetno lice oštećeno krivičnim djelom ili u kojem se maloljetno lice saslušava kao svjedok, radnje, po pravilu, preduzimaju lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku, vodeći računa o uzrastu, ličnim svojstvima, obrazovanju i prilikama u kojima živi maloljetno lice.

Saslušanje maloljetnog lica

Član 93

(1) Saslušanje maloljetnog lica, po pravilu, obavlja državni tužilac i sudija istog pola kao maloljetno lice, u posebnoj prostoriji opremljenoj tehničkim uređajima za audiovizuelno snimanje. Izuzetno, maloljetno lice može se ponovo saslušati ako za to postoje opravdani razlozi.

(2) Saslušanje iz stava 1 ovog člana sprovodi se u prisustvu zakonskog zastupnika maloljetnog lica i, po pravilu, uz pomoć stručnih lica iz stručne službe, ako to nije protivno interesima postupka ili maloljetnog lica.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, saslušanje maloljetnog lica koje nije navršilo 14 godina života (dijete), kao oštećenog ili svjedoka u postupku, obavezno se sprovodi uz pomoć stručnog lica iz stručne službe.

(4) Stranke i branilac okrivljenog postavljaju pitanja maloljetnom licu preko sudije, odnosno državnog tužioca.

(5) Ako se saslušanje maloljetnog lica vrši uz pomoć uređaja za audiovizuelno snimanje, snimak će se zapečatiti i priključiti zapisniku.

(6) Izuzetno, ako za to postoje opravdani razlozi, maloljetna lica, kao svjedoci, odnosno oštećeni mogu se saslušati i u svom stanu ili drugoj prostoriji, odnosno zavodu ili ustanovi u kojoj borave, bez obzira na tehničku opremljenost istih.

Nemogućnost suočavanja

Član 94

(1) Maloljetno lice koje nije navršilo 14 godina života (dijete) koje je oštećeno krivičnim djelom ili se saslušava kao svjedok ne može se suočavati sa okrivljenim.

(2) Ako se kao svjedok, odnosno oštećeni saslušava maloljetno lice starije od 14 godina života, koje se usljed prirode krivičnog dela, posljedica ili drugih okolnosti nalazi u posebno teškom psihičkom stanju, to lice ne može se suočavati sa okrivljenim.

(3) Nadležni organi koji preduzimaju radnje u postupku u kojem učestvuje maloljetno lice preduzeće potrebne mjere kako bi se, u njihovim službenim prostorijama, izbjegao susret maloljetnog lica sa okrivljenim.

Punomoćnik oštećenog maloljetnog lica

Član 95

Na predlog državnog tužioca, organa starateljstva ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća će maloljetnom licu, kad ocijeni da je to u interesu zaštite njegove ličnosti, u skladu sa zahtjevima pravičnosti, postaviti punomoćnika iz reda advokata koji su, po pravilu, stekli posebna znanja iz oblasti prava djeteta i o pravilima postupanja sa maloljetnim učiniocima krivičnih djela i maloljetnim licima kao učesnicima u krivičnom postupku. Troškovi ovakvog zastupanja padaju na teret budžetskih sredstava suda.

Prepoznavanje osumnjičenog ili okrivljenog od strane maloljetnog lica

Član 96

Kad prepoznavanje osumnjičenog ili okrivljenog vrši maloljetno lice, organ koji vodi krivični postupak će postupati posebno obazrivo, a takvo prepoznavanje će se u svim fazama postupka vršiti na način koji u potpunosti onemogućava da osumnjičeni, odnosno okrivljeni vidi maloljetno lice.

Pozivanje i odbijanje svjedočenja

Član 97

(1) Poziv maloljetnom licu kao svjedoku upućuje se preko njegovog zakonskog zastupnika.

(2) Na maloljetno lice koje nije navršilo 14 godina života (dijete) se ne primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku kojima je uređeno kažnjavanje zbog odbijanja svjedočenja.

Poravnanje sa oštećenim

Član 105

(1) Kad nađe da ima uslova za primjenu vaspitnog naloga poravnanje sa oštećenim kako bi se izvinjenjem, radom, naknadom štete ili na drugi način otklonile štetne posljedice krivičnog djela, državni tužilac za maloljetnike će rješenjem uputiti maloljetnika i oštećenog na postupak posredovanja.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana državni tužilac za maloljetnike povjeriće vođenje postupka posredovanja posebno obučenom licu koje je završilo obuku za posredovanje između maloljetnika i oštećenog (u daljem tekstu: posrednik).

(3) Maloljetnik i oštećeni sporazumno određuju posrednika, a ukoliko se ne mogu sporazumjeti posrednika će odrediti državni tužilac za maloljetnike sa spiska posrednika.

(4) Podaci dobijeni u postupku posredovanja povjerljive su prirode i ne smiju se koristiti u slučaju eventualnog pokretanja sudskog postupka prema maloljetniku.

Postupak posredovanja

Član 106

(1) Postupak posredovanja posrednik mora pokrenuti u roku od osam dana od dana donošenja rješenja o upućivanju na posredovanje i može trajati najduže 30 dana.

(2) Postupak posredovanja se okončava zaključivanjem sporazuma između maloljetnika i oštećenog, kojim se određuje predmet poravnanja, vrijeme trajanja vaspitnog naloga ili potvrđuje da je maloljetnik obavezu već izvršio, što svojim potpisom potvrđuju posrednik, oštećeni, maloljetnik i zakonski zastupnik maloljetnika.

(3) Sporazum između maloljetnika i oštećenog posrednik dostavlja državnom tužiocu za maloljetnike koji donosi rješenje o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 1 ovog zakona.

(4) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 1 ovog zakona određuje se predmet poravnanja, odnosno obaveza maloljetnika, vrijeme trajanja vaspitnog naloga ili potvrđuje da je maloljetnik obavezu već izvršio i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.

(5) Predmet poravnanja može biti obaveza maloljetnika da se izvini oštećenom ili da radom ili na drugi pogodan način naknadi štetu oštećenom.

(6) Ukoliko je predmet poravnanja izvinjenje oštećenom, državni tužilac za maloljetnike će, vodeći računa o dostojanstvu maloljetnika i oštećenog, sprovesti postupak izvinjenja maloljetnika oštećenom, tako što će maloljetnik svojim riječima, na prikladan način, izraziti žaljenje i kajanje zbog krivičnog djela, a oštećeni svojom usmenom izjavom prihvatiti izvinjenje maloljetnika, o čemu se sastavlja zapisnik koji potpisuju oštećeni, maloljetnik, njegov zakonski zastupnik, posrednik i državni tužilac za maloljetnike.

(7) Rješenje iz stava 4 ovog člana dostavlja se stručnoj službi koja, u saradnji sa posrednikom i organom starateljstva, prati ispunjenje obaveza maloljetnika i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava državnog tužioca za maloljetnike koji je donio to rješenje, a po završetku trajanja vaspitnog naloga podnosi mu konačni izvještaj.

Nastavak postupka

Član 107

Ukoliko maloljetnik i oštećeni ne postignu sporazum ili posrednik ne okonča postupak posredovanja u roku iz člana 106 stav 1 ovog zakona ili maloljetnik ne ispuni obaveze utvrđene rješenjem o primjeni vaspitnog naloga, državni tužilac za maloljetnike nastavlja postupak u skladu sa ovim zakonom.

Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada

Član 110

(1) Rješenjem o primjeni vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 4 ovog zakona državni tužilac za maloljetnike određuje koji rad maloljetnik može da obavlja, i to najduže

60 sati u periodu od tri mjeseca i upozorava maloljetnika da u tom vremenu vaspitni nalog može biti zamijenjen drugim vaspitnim nalogom ili ukinut.

(2) Izbor vrste rada, odnosno posla i njegovo trajanje određuje državni tužilac za maloljetnike, po pribavljenom mišljenju stručne službe, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom dostojanstvu.

(3) Uslovi pod kojima maloljetnik obavlja društveno koristan ili humanitarni rad moraju biti u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.

(4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva, koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustvo u radu sa maloljetnim licima, koje prati maloljetnika dok traje vaspitni nalog i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj državnom tužiocu za maloljetnike koji je donio to rješenje.

(5) Radi stvaranja uslova za primjenu vaspitnog naloga iz člana 12 stav 1 tačka 4 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih ustanova i organizacija u kojima se može obavljati društveno koristan ili humanitarni rad i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih ustanova i organizacija i dostavlja je državnim tužilaštvima.

(6) Stručna služba iz stava 5 ovog člana maloljetnika će osigurati od profesionalnih oboljenja i povreda na radu u toku primjene vaspitnog naloga.

Naknada štete radom maloljetnika

Član 129

(1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 2 ovog zakona sud maloljetnika obavezuje da ličnim radom naknadi štetu oštećenom i određuje mu se visina i vrijeme trajanja posebne obaveze i upozorava maloljetnika da posebna obaveza u tom vremenu može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.

(2) Posebna obaveza naknade štete oštećenom ličnim radom maloljetnika može trajati najduže 60 časova u periodu od tri mjeseca, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom ugledu i dostojanstvu.

(3) Uslovi pod kojim maloljetnik obavlja rad moraju biti u skladu sa propisima o radu, zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.

(4) Rješenje suda o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 2 ovog zakona dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustva u radu sa maloljetnim licima, koje prati maloljetnika dok traje posebna obaveza i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudiji za maloljetnike.

Obavljanje društveno korisnog ili humanitarnog rada

Član 133

(1) Rješenjem o izvršenju posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona sud određuje koji rad maloljetnik može da obavlja, i to najduže 120 časova u periodu od šest mjeseci i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.

(2) Izbor vrste rada, odnosno posla i njegovo trajanje određuje sud, po pribavljenom mišljenju stručne službe, ali tako da taj rad ne ometa školovanje ili zaposlenje maloljetnika, odnosno ne šteti njegovom dostojanstvu.

(3) Uslovi pod kojima maloljetnik obavlja društveno koristan ili humanitarni rad moraju biti u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i zaštiti na radu.

(4) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji određuje svog predstavnika, odnosno drugo lice koje ima iskustvo u radu sa maloljetnim

licima, koje prati maloljetnika dok traje posebna obaveza i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu. O tome stručna služba podnosi konačni izvještaj sudu koji je donio to rješenje.

(5) Radi stvaranja uslova za primjenu posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 6 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih ustanova i organizacija u kojima se može obavljati društveno koristan ili humanitarni rad i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih ustanova i organizacija i dostavlja je sudovima sa područja svoje nadležnosti.

Uključivanje u sportske aktivnosti

Član 134

(1) Rješenjem o primjeni posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona sud određuje vrstu sportske aktivnosti u koju će se maloljetnik uključiti, vrijeme trajanja posebne obaveze i upozorava maloljetnika da u tom vremenu posebna obaveza može biti zamijenjena drugom posebnom obavezom, odnosno drugom vaspitnom mjerom ili njeno izvršenje obustavljeno.

(2) Sportske aktivnosti iz stava 1 ovog člana ne mogu biti agresivnog karaktera i podrazumijevati bliski tjelesni kontakt (npr. boks, kik boks i slične aktivnosti), osim kad se procijeni da su i takve sportske aktivnosti podobne za razvoj ličnosti maloljetnika u konkretnom slučaju.

(3) Rješenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se stručnoj službi i organu starateljstva koji, samostalno ili preko određenog lica iz sportske organizacije, prati izvršenje posebne obaveze i najmanje jednom mjesečno o tome izvještava stručnu službu koja podnosi periodični i konačni izvještaj o primjeni posebne obaveze sudu koji je donio to rješenje.

(4) Radi stvaranja uslova za primjenu posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona, stručna služba vrši izbor odgovarajućih sportskih organizacija i sa njima zaključuje posebne sporazume. Stručna služba sačinjava listu odgovarajućih sportskih organizacija i dostavlja je sudovima sa područja svoje nadležnosti.

(5) Organ koji prati izvršenje posebne obaveze iz člana 19 stav 1 tačka 7 ovog zakona maloljetnika će osigurati od povreda tokom trajanja izvršenja te posebne obaveze.

Nadležnost za izvršenje

Član 148

(1) Sud koji je donio odluku kojom je izrečena institucionalna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu nezavodskog tipa, upućivanje u ustanovu zavodskog tipa ili upućivanje u specijalizovanu ustanovu upućuje maloljetnika na izvršenje institucionalne mjere, najkasnije u roku od osam dana od dana izvršnosti odluke.

(2) Ako se maloljetnik nalazi u pritvoru, vaspitnoj ustanovi ili drugoj porodici, upućivanje iz stava 1 ovog člana vrši osnovni sud na čijem se području nalazi maloljetnik.

(3) Organ starateljstva dovodi maloljetnika kome je izrečena neka od institucionalnih mjera, ukoliko njegov zakonski zastupnik nije preuzeo obavezu da maloljetnika sam dovede u ustanovu u kojoj se izvršava institucionalna mjera.

(4) Ustanova u kojoj se izvršava institucionalna mjera obavještava sud iz stava 1 ovog člana i organ starateljstva o prijemu maloljetnika i danu početka izvršenja institucionalne mjere.

(5) Ako se uredno upućeni maloljetnik po nalogu suda ne javi, odnosno zakonski zastupnik ili organ starateljstva ne dovede maloljetnika u ustanovu za izvršenje institucionalne mjere, sud naređuje njegovo prinudno dovođenje, a ako se maloljetnik krije ili je u bjekstvu, sud naređuje izdavanje potjernice.

(6) U slučaju bjekstva maloljetnika koji se nalazi na izvršenju izrečene institucionalne mjere rukovodilac ustanove u kojoj se izvršava ta mjera izdaje potjernicu.

Školovanje

Član 162

(1) Ako u odjeljenju za maloljetnike ne postoji nastava određenog smjera ili stepena obrazovanja, maloljetnik može takvu nastavu da pohađa u odgovarajućoj redovnoj školi.

(2) Odluku o upućivanju maloljetnika, u smislu stava 1 ovog člana, donosi rukovodilac odjeljenja za maloljetnike, uz saglasnost direktora škole u koju se maloljetnik upućuje.

(3) Ako direktor škole iz stava 2 ovog člana utvrdi da maloljetnik negativno utiče na ponašanje ostalih učenika uskrat će mu pravo da pohađa nastavu.

Rad maloljetnika

Član 163

(1) U cilju sticanja radnih navika i sposobnosti za uobičajene uslove života i rada na slobodi, u odjeljenju za maloljetnike organizuje se rad maloljetnika.

(2) Za rad iz stava 1 ovog člana maloljetnik ima pravo na naknadu, odmor i druga prava po osnovu rada, u skladu sa opštim propisima o radu. Naknadom za rad maloljetnik slobodno raspolaže.

(3) Maloljetnik koji ne pohađa nastavu radi puno radno vrijeme koje je propisano za maloljetna lica u radnom odnosu, u skladu sa opštim propisima o radu.

Nagrada

Član 164

Za aktivno učešće u ispunjavanju pojedinačnih programa i postignute rezultate u prevaspitavanju rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može davati maloljetniku sljedeće nagrade:

- 1) slobodan izlazak u grad;
- 2) posjetu kulturno-prosvjetnim i sportskim priredbama izvan odjeljenja za maloljetnike;
- 3) posjetu porodici i srođnicima u dane vikenda i praznika;
- 4) učestvovanje u radnim akcijama, kulturnim i sportskim takmičenjima izvan odjeljenja za maloljetnike;
- 5) odsustvo do sedam dana.

Pogodnosti

Član 173

(1) Maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a koji se primjerno ponaša i zalaže na radu, rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može dodijeliti i sljedeće pogodnosti:

- 1) prošireno pravo na prijem posjeta;
- 2) posjete sportskim, kulturnim ili drugim prikladnim događajima izvan odjeljenja za maloljetnike;
- 3) posjete porodici, srođnicima ili drugim bliskim licima za vrijeme vikenda i praznika.

(2) Rukovodilac odjeljenja za maloljetnike može maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora dodijeliti i druge pogodnosti koje povoljno utiču na maloljetnika.

Primjena sredstava prinude

Član 176

(1) Prema maloljetniku koji izdržava kaznu maloljetničkog zatvora ne smiju se koristiti sredstva prinude, osim kao krajnja mjera u samoodbrani ili u slučaju kad je to neophodno da se spriječi bjekstvo ili fizički otpor, neposredan rizik od samopovređivanja, povređivanje drugih i prouzrokovanje veće materijalne štete.

(2) Sredstva prinude koja se mogu primijeniti prema maloljetniku su fizička snaga, vezivanje, sredstva za privremeno onesposobljavanje i gumena palica.

(3) Sredstva prinude iz stava 2 ovog člana primjenjuju se izuzetno i to u najmanjoj mogućoj mjeri i samo kad je to nužno.

(4) O upotrebi sredstava prinude podnosi se detaljan izvještaj rukovodiocu odjeljenja za maloljetnike, kao i starješini organa uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija.

Uslovi za povratak maloljetnika

Član 180

(1) Organ starateljstva dužan je da tokom trajanja institucionalnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora održava stalnu vezu sa maloljetnikom, njegovom porodicom i ustanovom ili odjeljenjem za maloljetnike u kojima je maloljetnik smješten, kako bi se maloljetnik i njegova porodica što bolje pripremili za vraćanje maloljetnika u raniju socijalnu sredinu i njegovo uključivanje u dalji društveni život.

(2) Ustanova ili odjeljenje za maloljetnike u kojima se izvršavaju institucionalne vaspitne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora dužni su da najmanje tri mjeseca prije planiranog otpuštanja maloljetnika o tome obavijeste zakonskog zastupnika maloljetnika, odnosno bliske srodnike sa kojima je maloljetnik živio, kao i organ starateljstva i predlože im mjere koje bi trebalo preduzeti za prihvatanje maloljetnika.

Dužnost obavještavanja o povratku

Član 181

(1) Ustanova ili odjeljenje za maloljetnike u kojima se izvršava institucionalna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora dužni su da o povratku maloljetnika u porodicu obavijeste organ starateljstva.

(2) Organ starateljstva dužan je da maloljetniku, poslije izvršenja krivične sankcije iz stava 1 ovog člana, pruži potrebnu pomoć.

Briga o maloljetnicima bez roditelja

Član 182

(1) Organ starateljstva dužan je da poslije otpuštanja maloljetnika sa izvršenja institucionalne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora posebno brine o maloljetniku bez roditelja, kao i o maloljetniku čije su porodične i materijalne prilike nesređene.

(2) Briga iz stava 1 ovog člana podrazumijeva naročito smještaj, ishranu, nabavku odjeće, liječenje, pomoć u sređivanju porodičnih prilika, okončavanju stručnog osposobljavanja i zapošljavanju maloljetnika.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo pravde

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku

1. Definisanje problema

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Koji su uzroci problema?

Koje su posljedice problema?

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Potreba donošenja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku zasniva se na više razloga. Prije svega u cilju usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije (Direktivom 2016/800/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. maja 2016. godine o procesnim garancijama za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima) bilo je neophodno jačanje procesnih garancija za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima. Krivično zakonodavstvo Crne Gore djelimično je usklađeno sa relevantnim standardima u pogledu pojmovnog određenja djeteta. Naime, iako ne postoji terminološka usaglašenost, ona je postignuta na suštinskom nivou, odnosno u pogledu ostvarivanja cilja koji se ogleda u potrebi dodatne procesne zaštite. Krivično zakonodavstvo Crne Gore u potpunosti je usklađeno sa zahtjevom da krivičnopravni tretman maloljetnika bude prepoznat i zakonski tretiran kao zaseban sistem mjera u okviru krivičnog pravosuđa. Najbolji interes djeteta prepoznat je u krivičnom zakonodavstvu Crne Gore kao krovni princip koji uokviruje sprovođenje svih drugih principa ali i procesnih radnji i mjera prema licu koje nije navršilo 18 godina. Ipak, čini se da je pored opšte odredbe člana 4 Zakona, sa ciljem oživotvorenja ovog principa u praksi, neophodno i elemente sadržane u Opštem komentaru broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta (par. 16, 17, 20, 46, 47, 53-79) ugraditi u normativni okvir a potom i dosljedno primjenjivati u praksi. Nadalje, zakonodavstvo ne prepoznaje dostojanstvo i integritet djeteta kao zakonsku kategoriju, iako zaštita dostojanstva predstavlja jedan od krovnih principa, odnosno, način ostvarivanja pojedinačnih prava i tretmana maloljetnika u krivičnopravnom sistemu. Subjekti koji bi bili oštećeni su maloljetni učesnici krivičnog postupka, jer postojeći propisi ne pružaju dovoljno jasno definisane procesne garancije u skladu sa standardima Evropske unije i Opštim komentarem broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta. To može dovesti do: ograničene zaštite prava maloljetnika u postupku, neujednačene primjene principa najboljeg interesa djeteta i zaštite dostojanstva i integriteta i rizika od proceduralnih nepravilnosti koje mogu uticati na zakonitost postupaka i pravnu sigurnost. U mjeri, šteta je prvenstveno kvalitativna i procesna, jer direktno utiče na ostvarivanje prava i zaštitu interesa maloljetnika, a ne na materijalne ili finansijske aspekte drugih subjekata. Bez izmjena zakona, maloljetnici bi i dalje bili izloženi neujednačenoj zaštiti svojih prava, implementacija EU standarda i međunarodnih konvencija u praksi bi ostala nedosljedna, a sudovi, tužilaštvo i drugi organi bi nastavili djelovati u okviru nepreciznog normativnog okvira, što može dovesti do proceduralnih grešaka i pravnih izazova, odnosno do značajnih negativnih efekata na zaštitu djece u krivičnom postupku. Imajući u vidu primjedbe stručne javnosti i građana Crne Gore na dosadašnju primjenu Zakona u određenim djelovima, zatim preporuke Evropske komisije, preporuke relevantnih komiteta Savjeta Evrope i Ujedinjenih nacija, postoji više razloga zbog kojih je bilo potrebno izvršiti izmjene i dopune procesnog krivičnog zakonodavstva, kako bi Crna Gora imala jedan savremeni i evropski ali i zaokruženi sistem krivičnog zakonodavstva.

2. Ciljevi

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku postižu se sljedeći ciljevi:

- usklađivanje sa standardima EU i međunarodnim pravom – naročito sa Direktivom 2016/800 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. maja 2016. godine o procesnim garancijama za djecu koja su osumnjičena ili optužena u krivičnim postupcima i Opštim komentarem broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta, radi jačanja procesnih garancija za maloljetnike koji su osumnjičeni ili optuženi u krivičnim postupcima;
- jačanje procesne zaštite maloljetnika – preciznije definisanje prava i obaveza tokom postupka, uključujući obavezu uzimanja u obzir najboljeg interesa djeteta i zaštitu dostojanstva i integriteta;

- normativno prepoznavanje posebnog tretmana maloljetnika – osiguravanje da krivičnopravni tretman maloljetnika bude zakonski definisan kao poseban sistem mjera u okviru krivičnog pravosuđa.
Cilj je obezbijediti dosljednu primjenu ključnih principa u praksi – implementaciju normativnih odredbi koje omogućavaju praktičnu primjenu principa najboljeg interesa, dostojanstva i integriteta djeteta u svim fazama krivičnog postupka.
U konačnom, cilj predloženog propisa je povećanje pravne sigurnosti, zaštite prava maloljetnika i usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnim standardima.

3. Opcije

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
Obrazložiti preferiranu opciju?

Nedonošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku dovelo bi do neusklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije, odnosno Direktivom (EU) 2016/800 i međunarodnim standardima zaštite prava djece, uključujući Opšti komentar broj 14 uz Konvenciju o pravima djeteta, što bi rezultiralo neunapređenjem procesnih garancija, nedosljednom primjenom principa najboljeg interesa djeteta, te neprepoznavanjem dostojanstva i integriteta maloljetnika kao zakonskih kategorija, čime bi se povećao rizik od proceduralnih grešaka, pravne nesigurnosti i nedovoljne zaštite prava maloljetnika u krivičnom postupku.

4. Analiza uticaja

Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Donošenjem zakona omogućiće se efikasniji pravni okvir za maloljetnike u krivičnom postupku, podizanje transparentnosti rada institucija i efikasno sprovođenje Zakona u praksi.

Donošenjem zakona neće se stvoriti troškovi građanima i privredi.

Donošenjem ovog zakona neće se stvoriti administrativna opterećenja i biznis barijere.

Donošenjem ovog zakona neće se stvoriti opterećenja novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

5. Procjena fiskalnog uticaja

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?

Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog zakona iz Budžeta nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva.

Za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati finansijska sredstva jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda.

Implementacijom ovog zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.

Implementacijom ovog zakona neće se ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U toku izrade ovog propisa nije korišćena eksterna ekspertska podrška.

O Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku sproveden je postupak javne rasprave, a izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi objavljen je 26. aprila 2023. godine na internet stranici Ministarstva pravde (<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-postupanju-prema-maloljetnicima-u-krivicnom-postupku>). Ukupno je dostavljeno 18 komentara, od kojih 11 nije prihvaćeno, 6 je prihvaćeno, a 1 je djelimično prihvaćen.

7. Monitoring i evaluacija

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Nema potencijalnih prepreka za sprovođenja ovog zakona.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva jeste bolji položaj maloljetnika u krivičnom postupku i efikasnija procesna zaštita maloljetnika.

Za monitoring i evaluaciju propisa nadležno je Ministarstvo pravde.

Podgorica, 4. mart 2026. godine

MINISTAR
mr Bojan Božović

